

Sólyom Sándor

Balaton-parton

*Horváth Tamásnak,
a festőnek, odaáttra*

I.

Szeretem ősz, a színeidet,
sárga spirálként hulló leveleket.
Kihalt a part, a móló is hallgat,
csak a talpam alatt zizegő avar
meséli az elmúlt nyár emlékeit.
Hiába keresem, a vitorlások is,
magukba zárkóztak.

A hattyúk is elhagyták a partot,
már nincs aki kiflit dobáljon.
Bokrok közt verébhád tanakodik,
milyen lesz a tél, találják-e és mit?
megélni a tavaszt, az eljövendőt.

Ősz van. Elnyugtat a csend,
s érzem, lassan hazaérkezem.

II.

Strandon a szél gyerkőcei viháncolnak,
homokot s leveleket szórva egymásra.
A hinta és a mászóka megrovón figyel:
ezt a neveletlenséget ki nézheti el!

Kabinban egy itt feledett csók remeg,
az elmaradt ölelésekre gondol,
felsóhajt, majd magára húzza a csendet,
a már mindent elborító takarót.

III.

Szinte tapintható a csend a mólón.
A télre készül minden élő már.
Kövekhez bújnak a hullámok,
menedéket remélve. A természet
– bölcsen – meleget vackol a télre,
s arra gondol: megújulásával
talán az ember is újjá lesz
és megérti, ő csak része
s nem teljessége a teremtett
világnak...

Emlékkönyvbe

I.

Kérdezed,
mikor múlik el a szerelem?

Ha szemedbe nézek,
és nem látom benne magamat,
ha kezedet fogom,
nem érzem, hogy visszaszorítod azt,
ha öllelek,
tested mellemnek feszül mereven,
ha csókollak,
szád kemény marad és nem felel,
este az ágyak egymástól
messze futnak,
s köztük a levegőből fal támad
visszaverni a tétova vágyat...
Reggel is csak szótlanság,
és mindenki megy tovább
járva a maga útját,
magába zárkózva...

Tudd meg,
itt és most ér véget a szerelem,
és ha nem lép helyébe a szeretet
(az elődjét is magába foglaló),
akkor az múlásra ítéltetett,
mint minden illúzió.

II.

Vannak el nem mondott szavak.
Vannak visszafogott ölelések.
Vannak csókok, visszatartottak,
és
vannak vágyak, a nem teljesültek,
és így emlékké menekülnek.
(Az emlékek természetrajza:
a múltó idővel megszépülnek,
ezért az emlék maradjon meg
annak, ami, hogy segítsen a jó
és igaz úton haladni.)

.

Marković Radmila

Gólya-élet

Szárny-nélküli gólya lettem,
naiv lélekkel repültem,
ostromoltam a Napot,
felettem, köröttem
minden ragyogott.
Sas széttárt szárnya,
vijjogó vadászzuhanása
nem rombolt le se jelent,
se, a sokat ígérő holnapot,
nincs szárnyamra nem vadászott,
furcsa éneket rikácsolt ott a
sziklatetőn. Nekem jószolt, de
kit érdekelt akkor bármi is.

Fiókgólya évek, percek alatt
tegnap lettek, ködbe veszték.
Ormok dőltek robajjal, földrengés
rombolta remény-oszlopom,
falaimon sírva könyörgött a repedés.

Elmúlt rémálom helyére
telepedett a gémeskút
utolsó vödrének hús vize.
Mindenkor ihatok belőle, de
forr, és arcon fröcsköl, ha
akaratának ellen szegülök,
belém döngölte:
nem lehet,
nem szabad
görcsösen szorongatni
hitetlen voltodat.

Antik óra

Antik óra ketyeg a falon,
engem figyel, minden
mozdulatom, gondolatom.
Már régen nem mutatja
milyen csodás a
hajnalhasadás.
Ha nem jól lépek,
kiugrik a kakukk madár,
forog, izeg-mozog és morog.
Ha tetszetős a gondolatom,
kakukkol és vigan dalol.
Haragszom vagy szeretem
ezt az időtlen időt mérő
óraszerkezetem,
ott van velem, ha jó a kedvem,
akkor is, ha hull a könnyem.

Vallomás 4

Érzem a szellő súgását.
Értem, a szívem miért fáj.
Szerelem heve tova szállt.
Hamuból lesz Főnix madár?

Húsomba mar, ami már volt,
tegnap árnyéka csupa folt.
Holnap küszöbe áll-e még?
Vagy lelke mért gyertya ég?

Bezárt ajtómon kopognak.
Hozzám, vagy értem szólnak?
Templomnak vészharangjai
házam bús falát döngetik?

Sebbel, mosollyal feküdtem,
dallal vagy búval ébredtem.
Szeretetem legszebb kincsem,
szárnyra kelti ifjú szívem.

Verebek

Időnként fölroppen
egy ricsajozó
szürke verébsereg,
rajtuk semmi sem különleges,
csak fürgeségük olyan,
mint a csintalan gyerek,
egyszerre döntenek,
és csiripelve a sanyarikafára
csapnak le, félelmükben
remegnek a levelek.

N. Lakatos Zoltán

Tragoedia*, azaz kecskejáték

Ezen a helyen éles hurkot vetett a folyó. A hurok két szára már szinte egymásba ért, mégsem vágta át saját magát, még áradások idején sem. Magas volt itt a part. Az agyagos, löszös földben partifecskék száza vertek tanyát, naphosszat csivitelve, cikázva a víz fölött. Az éles kanyarban a víz szakadatlanul harapdálta, marta a partját. Hiába, szűk volt számára a maga szabta korlát. Hanem aztán egy kicsit lejjebb, mint aki jól végezte dolgát, kényelmesen elnyújtózott, szétterült a teknőszerű mederben, amelynek partja itt már egészen lapos, homokos volt. Olyan finom, kristálytisza homok, amelyet a legszebb tengerpartokon is csak ritkán lehet látni.

Csökcent a hőség, a nap sugarai már hosszúra nyújtották a parti fűzek árnyékait, melyek farkasfogként rajzolódtak ki a homokpadon. A csaknem körbezárt földnyelvet ártéri erdő borította, szélén elhagyott halászkunyhó állt. Az erdőben sokféle madár lakott, sőt, talán őz is, szarvas is. Senki nem háborgatta őket.

Feljebb, ahol vadul kavargott a víz, időnként megmozdult a part. Először csak vékony, alig észrevehető repedés támadt, aztán ahogy ez erősödni látszott, lomha mozdulattal vált el a hatalmas földdarab, s a következő pillanatban óriási robajjal zuhant a mélybe. Sárgás, iszapos víz fröccsent fel nyomában. A madársereg hirtelen élesebb hangnemre váltott, aztán újra csend lett, kisimult a víztükör. Apadt a folyó.

Az alkonyi nap eközben sárgás-vöröses árnyalattal vont be mindent. Ám a szakadékos, meredek partfalon ebben az egyszínű sárga világban egyszercsak vakító, fehér folt jelent meg. Semmi kétség. Egy fehérszőrű kecske. Ahol a víz a meredek partot érintette, egészen keskeny földperem húzódott, ezen futkározott fel s alá. Olykor megállt, megbámulta magát a vízben. A hullámok torzóna tördelték tükörképét. De egyáltalán, hogy került oda? Talán megszomjazott, s a víz szaga csalta le? Vagy csak játékosságból a saját erejét és ügyességét akarta próbára tenni? Ki tudja. Tény, hogy csapdába került. Egy idő után világosan látszott, hogy szeretne visszatérni, de nem találja a felvezető utat. Félve, megfontolva méregette a távolságokat, hiszen minden elvétett ugrás végzetes eredménnyel járhatott volna. El is jutott egy darabig, ám egyre nehezebb helyzetbe került. Vagy a víz zárta el az útját, vagy a meredek part. Volt ugyan némi lépcsőzetesség a falban, de a legközelebbi kiszögellésre való ugrás meghaladta volna az erejét. Amikor már percek óta ugyanazon két pont között ugrált oda-vissza, belátta hogy helyzete reménytelen. Megállt, tehetetlenül bámulta a vizet, és keserves mekegésbe kezdett. Újabb percek teltek el, de ő csak egy helyben állt, és panaszosan sírdogált.

* Az ókori görög színházak szereplői, akik mindig férfiak voltak, álarcban szerepeltek. A kórus tagjai kecskeálarcot viseltek. Trago = kecske, a tragoedia tehát kecskeének. Innen ered a *tragédia* szavunk.

Ekkor egy szarka hangos csattogással kirepült az erdőből, s erős szárnycsapkodással, csörgéssel, kiabálással leereszkedett a kecskéhez. Elröppent a feje fölött, szinte belekapott a sörényébe. Úgy tűnt, csúfolódik a póruljárt négy lábúval. Az idegesen felkapta a fejét, majd bánatosan nézte, mint röppen a madár könnyedén a magasba. A szarka megismételte mutatványát. Majd harmadszor, sőt újra meg újra. A kecske nem tudta mire vélni a dolgot, s egyre ingerültebben kapott a madár felé. Ha elveszti a fejét, most a vízbe pottyan. De nem! Valahányszor ezt csinálta a szarka, utána mindig ugyanabba az irányba röppent fel. Mindig ugyanabba az irányba... Mintha az utat mutatná. S a következő alkalommal a kecske a szarka után ugrott. Ez nem lehet igaz! Talán ő lepődött meg a legjobban, amikor egy lépcsővel magasabban találta magát. S a szarka nem hagyta abba. Ismét csörgött, csattogott, az irányt mutatva ismét elröppent a kecske feje fölött, és az újra szökkent. Most már hamarabb. És ismét feljebb találta magát. Nem, ez nem lehet véletlen! A szarka újra és újra visszatért, s a kecske most már szinte vakon ment a madár után. Még egy utolsó szökkenés, és újra az erdőszélen volt. Örömeiben viháncolni kezdett, azt se tudta merre szaladjon, cikcakkban ugrándozott, meghempergőzött a magas fűben. Rég nem figyelt már a szarkára, amely egy darabig még csattogott fölötte, szinte együtt örült vele, aztán gondolt egyet, és eltűnt az erdő sűrű lombjai közt.

Esteledett. A nap már rég más földrész fölött delett. Más folyót, más erdőt, más állatokat ragyogott be. Vajon ő látott-e ilyen esetet máskor vagy másvalahol?

Itt minden megnyugodott, aludni tért. Az erdőre titokzatos csend ült, a fák között sűrűsödött a sötét. Néha még megroppant egy-egy ág, a távolból valahol kuvik is szólt, s csak a szúnyogok muzsikáltak egy rajban monoton lankadatlanul. Olykor egy-egy hal hangos csobbanással vetette ki magát a víz fölé. Most már mindennek erősebb lett a hangja. Ez már az éjszaka csendje. A folyó is elvesztette színét, szinte mozdulatlan sötét tömegnek tűnik. Csak egy-egy elúszó fadarab jelzi, hogy rója útját, tölti időtlen idejét.

Még halványan piroslott az alkonyi ég, de vele átellenben egyre erősebben fehéredett, fénylett a hold.

Iszonyú robaj – mennydörgésként hangzik –, újabb darab földet nyelt el a folyó. És az ezt követő csendben talán még fájdalmasabban, még kétségbeesettebben felsírt ismét a kecske. Ugyanott a szakadékok között, ugyanúgy a víz szélén közvetlenül. Fehér szőre most is vakít, csak sápadtabb egy kicsit a holdfényben.

Ki mondta ennek a kecskének, hogy menjen oda vissza? Mért nem kell neki a biztonságos magas part, a gazdag rét, mért nem az erdő csendje, a nap melege, az este nyugalma? Mit keres újra a veszélyben, a bizonytalanságban, az örvénylő víz szélén, a beomló szakadék mélyén? Lám újra be van zárva, újra esztelenül saját vesztébe rohan! S most itt áll, várja a segílyt, panaszkodik, de önnön erejéből képtelen visszatérni.

És nincs segítség. Az erdő mélyén alszanak a madarak, a szarka is nyugovóra tért. S ő itt áll a vízparton. Már nem is próbál menekülni. A víz sötét, szinte vonzza a mélység. A part magas és meredek.

És csend van. Síri csend. Aztán csak iszonyú, keserves mekegés.